

Forum na visoki ravni o učinkovitosti pomoči

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. oktobra 2011 o četrtem forumu na visoki ravni o učinkovitosti pomoči (2011/2145(INI))

Evropski parlament je,

- ob upoštevanju deklaracije tisočletja Združenih narodov z dne 8. septembra 2000;
- ob upoštevanju evropskega soglasja o razvoju iz leta 2005¹;
- ob upoštevanju Kodeksa ravnanja Evropske unije o dopolnjevanju in delitvi dela v okviru razvojne politike²;
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. septembra 2006 o okrepitvi in izboljšanju sodelovanja: paket o učinkoviti pomoči za leto 2006³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. maja 2008 o ukrepih po pariški deklaraciji iz leta 2005 o učinkovitosti pomoči⁴,
- ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose z dne 17. novembra 2009 o operativnem okviru za učinkovitost pomoči⁵;
- ob upoštevanju sklepov Sveta za zunanje zadeve (ministri za razvoj) z dne 14. junija 2010 o delitvi dela med državami, v katerih so bili dodani ali nadomeščeni nekateri elementi⁶;
- ob upoštevanju sklepov Sveta za zunanje zadeve (ministri za razvoj) z dne 9. decembra 2010 o vzajemni odgovornosti in preglednosti: četrto poglavje operativnega okvira EU za učinkovitost pomoči⁷;
- ob upoštevanju prečiščenega besedila Generalnega sekretariata Sveta Evropske unije z dne 11. januarja 2011 o operativnem okviru za učinkovitost pomoči⁸;
- ob upoštevanju deklaracije iz Budimpešte o četrtem forumu na visoki ravni o učinkovitosti pomoči v Busanu v Južni Koreji (2011), sprejete med 21. skupno parlamentarno skupščino AKP-EU v Budimpešti;
- ob upoštevanju deklaracije iz Dilija z dne 10. aprila 2010 o vzpostavljanju miru in okrepitvi države;

¹ UL C 46, 24.2.2006, str. 1.

² Sklepi Sveta št. 9558/07 z dne 15. maja 2007.

³ UL C 306 E, 15.12.2006, str. 373.

⁴ UL C 279 E, 19.11.2009, str. 100.

⁵ Dok. 15912/09.

⁶ Dok. 11081/10.

⁷ Dok. 17769/10.

⁸ Dok. 18239/10.

- ob upoštevanju deklaracije iz Bogote z dne 26. marca 2010 o izvajanju načel agende za ukrepanje iz Akre (AUP) v sodelovanju jug–jug;
 - ob upoštevanju soglasja iz Tunisa z naslovom Učinkovitemu razvoju naproti (Targeting effective development) s 4. in 5. novembra 2010 o afriški agendi za učinkovit razvoj,
 - ob upoštevanju poročila Odbora OECD za razvojno pomoč (ORP) z naslovom Učinkovitost pomoči: poročilo o napredku pri izvajanju Pariške deklaracije iz junija 2009;
 - ob upoštevanju poročila Komisije z naslovom Aid Effectiveness Agenda: Program učinkovitosti pomoči: koristi evropskega pristopa iz oktobra 2009¹;
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije o akcijskem načrtu EU za enakost spolov in krepitev vloge žensk (2010–2015) (SEC(2010)0265) in sklepov Sveta z dne 14. junija 2010 o razvojnih ciljih tisočletja, v katerih je potrdil zadevni akcijski načrt EU,
 - ob upoštevanju končnega poročila Komisije z naslovom Joint Multi-annual Programming (Skupno večletno načrtovanje programov) iz marca 2011²;
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Krepitev odgovornosti EU pri razvojnem financiranju – prispevek k medsebojnemu pregledu uradne razvojne pomoči EU iz aprila 2011 (KOM(2011)0218);
 - ob upoštevanju pobude Evropske komisije iz marca 2010 z naslovom Strukturiran dialog – za učinkovito partnerstvo za razvoj, s katero naj bi opredelili praktične načine za večjo učinkovitost organizacij civilne družbe in lokalnih organov v evropskem sodelovanju;
 - ob upoštevanju končnega poročila o oceni pariške izjave: faza 2, objavljenega v maju 2011,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. marca 2007 o organih lokalne skupnosti in razvojnem sodelovanju³,
 - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika;
 - ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj (A7-0313/2011),
- A. ker bi bilo treba na četrtem forumu na visoki ravni (FVR-4) o učinkovitosti razvojne pomoči opredeliti prihodnje zaveze za učinkovitejšo razvojno pomoč, prispeval pa bo tudi k izvajanju novega mednarodnega sistema pomoči za izpolnjevanje razvojnih ciljev tisočletja za leto 2015 in pozneje;
- B. ker se načela iz Pariške deklaracije osredotočajo predvsem na mehanizme razdeljevanja pomoči, namesto na oblikovanje uspešne razvojne politike; ker agendo za ukrepanje iz Akre o učinkovitosti pomoči ovira več dejavnikov: finančna kriza, zmanjšanje obsega plačil uradne razvojne pomoči, spremenjena politika nekaterih financerjev, ki zahtevajo več kratkoročnih rezultatov, ter novi javni in zasebni financerji, ki niso del Odbora za razvojno pomoč in katerih pristop ni urejen s sporazumnimi normami sodelovanja;

¹ Projekt št. 2008/170204 – različica 1.

² Projekt št. 2010/250763 – različica 1.

³ UL C 301 E, 13.12.2007, str. 249.

- C. ker vedno večji delež celotne uradne razvojne pomoči prihaja iz držav gospodarskem vzponu, ki niso članice OECD;
- D. ker so najnovejše študije spremljanja in ocenjevanja pokazale, da so države prejemnice naredile več za izvajanje zavez iz Pariške deklaracije in agende za ukrepanje iz Akre kot države donatorke;
- E. ker dosedanje konference na visoki ravni niso dale potrebnega političnega pritiska ali pravno zavezujočega okvira in ker tudi z izvajanjem Pariške deklaracije ni bila dosežena pričakovana manjša razdrobljenost pomoči, preveč postopkov pa je še vedno nepreglednih, na primer v zvezi s pogoji;
- F. ker sta preglednost in odgovornost temeljna pogoja za učinkovitost pomoči, ne le med donatorji in vladami prejemnicami, temveč tudi med državo in družbo; ker so se donatorji in partnerske države v agendi za ukrepanje iz Akre dogovorili, da bodo pravočasno razkrili podrobne informacije o sedanjih in prihodnjih pretokih pomoči, da se državam v razvoju omogočita natančnejša priprava proračuna in izvajanje revizij; ker je za države donatorke bistvenega pomena tudi, da podprejo krepitev institucije parlamenta ter udeležbe lokalnih oblasti in organizacij civilne družbe, da bi razvojno politiko trdno zasidrali v demokratičnem procesu;
- G. ker Unija in države članice na svetovni ravni prispevajo več kot polovico uradne razvojne pomoči in ker imajo zato pomembno vlogo v agendi učinkovitosti pomoči;
- H. ker je z vidika četrtega foruma pomembno spomniti države donatorke na zavezo, da bodo do leta 2015 namenile 0,7 % BNP/BND razvojni pomoči, da bodo vključile pomembno načelo enakosti med moškimi in ženskami v vse politike in prakse svojih odnosov z državami v razvoju, strožje opredelile URP in upoštevale še vedno veljavna načela agende za ukrepanje iz Akre; ker je treba preseči okvire uradne razvojne pomoči in zgraditi razvojna partnerstva, ki bodo podprla vizijo razvoja, katerega nosilke in gonilo so države same;
- I. ker se področje uporabe razvojne pomoči neprestano spreminja in ker bi se pojav novih donatorjev moral boljše kazati v mehanizmi za učinkovitost pomoči;
- J. ker morajo vse oblike financiranja, tudi inovativni mehanizmi financiranja, kot so davek na finančne transakcije in svetovni skladi za zdravje in izobraževanje, utelešati in izvajati načela Pariške deklaracije;
- K. ker soglasje iz Tunisa o afriški razvojni agendi poziva k osredotočenju na širšo agendo razvojne učinkovitosti namesto zgolj na učinkovitost pomoči; ker je v soglasju opredeljenih naslednjih šest elementov, ki so bistveni za razvojno učinkovitost v Afriki: gradnja zmogljivih držav, razvoj demokratične odgovornosti, spodbujanje sodelovanja jug-jug, regionalno razmišljanje in delovanje, sprejemanje novih razvojnih partnerjev in premagovanje odvisnosti od pomoči;
- 1. poudarja potrebo po ambicioznem stališču Unije na FVR-4, ki bi lahko pomembno prispevalo k poglobljanju in polnemu izvajanju zavez glede učinkovitosti pomoči; glede na pomembnost učinkovitosti pomoči za izboljšanje življenjske ravni in zmanjšanje revščine v državah prejemnicah ter za uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja upa na zastopnost Evropske unije na visoki ravni v Busanu;

2. opominja, da je eden glavnih pogojev za uresničitev agende za učinkovitost pomoči polno sprejetje načela „demokratske odgovornosti“, po katerem je država nosilka razvojne strategije, v kateri se odraža zavezanost vseh nacionalnih zainteresiranih strani;
3. ugotavlja, da vlade v državah v razvoju svojim parlamentom in civilni družbi niso dale dovolj prostora, da bi jim omogočile dejanski prevzem odgovornosti; poziva EU, naj okrepi zaveze iz Pariza in Akre s spodbujanjem demokratične odgovornosti za razvojne politike, načrtovanje in dejanja prek polne udeležbe in upoštevanja vseh zainteresiranih strani v razvojnem procesu;
4. meni, da bo FVR-4 uspešen, če se bo končal z močno zavezo za učinkovitost pomoči, razvidno iz jasnih in merljivih ciljev, ki so jim priloženi podrobni časovni okviri njihovega uresničevanja; se zaveda pomanjkljivosti pri izvajanju Pariške deklaracije in agende za ukrepanje iz Akre ter poudarja pomen razvoja „lastništva“ po pristopu od spodaj navzgor, nerazdrobljenosti pomoči ter oblikovanja močnih, učinkovitih in neodvisnih mehanizmov za naknadno izvrševanje, v katerih bodo sodelovali parlamenti in civilna družba na nacionalni in mednarodni ravni; ob tem meni, da bi bilo treba pomoč, če naj bo učinkovita, obravnavati in oceniti glede na konkreten prispevek pri doseganju razvojnih ciljev in ne glede na vložek;
5. opominja, da učinkovita pomoč pomeni, da se revnim državam omogoči mobilizacija domačih virov prihodkov; v zvezi s tem znova poziva EU, naj se prednostno posveti boju proti davčnim oazam in davčnim utajam, hkrati pa spodbuja alternativne vire za financiranje razvoja, tj. z določitvijo davka na finančne transakcije; EU poziva tudi, naj državam v razvoju zagotovi okrepljeno podporo pri davčnih reformah, da bi podprli delujoče, učinkovite, pravične in trajnostne davčne sisteme, ki bi morali voditi v zmanjševanje revščine in odvisnosti od pomoči;
6. poziva države donatorke in države upravičenke, naj sprejmejo takojšnje ukrepe za upoštevanje zavez iz Pariške deklaracije in agende za ukrepanje iz Akre, ki jih ovirata zgolj politična volja in birokracija ter visoki transakcijski stroški, na primer pri sprostitvi pomoči, predvidljivosti pomoči, pogojih in preglednosti; ter poudarja, da je treba uresničiti zaveze iz Akre, in sicer da morajo donatorji v dvostranskem sodelovanju med vladami kot prvo možnost izrabiti državne sisteme ter se lotiti vprašanja nepredvidljivih tokov pomoči; prav tako poziva države donatorke, naj se osredotočijo na lokalne in regionalne trge;
7. opozarja na vlogo pomoči kot vzvoda za spodbujanje vključujoče in trajnostne rasti za zmanjšanje revščine in odvisnosti od pomoči ter izboljšanje ustvarjanja novih delovnih mest, v katerem se upoštevajo posebnosti vsake države in ki obenem zagotavlja učinkovitejšo pomoč v tistih državah, ki jo najbolj potrebujejo; opozarja tudi, da bi bilo treba pomoč obravnavati kot začasen ukrep z namenom spodbuditi samostojno rast v državah v razvoju namesto kot dolgoročno rešitev;
8. poudarja, da prakse donatorjev v zvezi s preskrbo ovirajo takšno rast, saj zanemarjajo lokalno gospodarstvo; zato poziva donatorje, naj dajo prednost domači in regionalni preskrbi ter tako okrepijo lokalne gospodarske zmogljivosti;
9. opozarja, da razvojna pomoč ne zadošča za izkoreninjenje revščine ter da bi morala biti usmerjena bolj v razloge kot pa v kazalnike revščine; poudarja, da je nujna učinkovitejša pomoč, ki naj v državah prejemnicah pomaga ustvariti trdno gospodarstvo, prijazno do okolja, kjer bodo osnovne socialne storitve zagotovljene za vse državljane in ki bo sčasoma

sposobno zmanjšati odvisnost od pomoči; v zvezi s tem poudarja, da je pomembna vzpostavitev takega vzdušja, ki bo v državah prejemnicah spodbujalo nastanek spodobnih delovnih mest, podjetij in inovacij; spodbuja donatorje, naj najprej izkoristijo možnosti, ki jih daje lokalno gospodarstvo, ter naj se dejansko trudijo, da ga bodo okrepili;

10. poziva k boljšemu mednarodnemu usklajevanju delitve pomoči med državami, ker se pojavlja problem privilegiranih držav in držav, ki ne prejemajo pomoči; poudarja, da se zaradi prizadevanj za povečanje učinka pomoči in za doseganje več rezultatov oziroma vrednosti za ta sredstva ne bi smeli izogibati tveganju v razvojni politiki in se osredotočiti samo na „lahke države“; vztraja, da mora izkoreninjenje revščine ostati odločilno merilo pri dodeljevanju razvojne pomoči EU;
11. poudarja, da je za učinkovitost pomoči pomemben različen pristop, ob upoštevanju ravni razvoja držav prejemnic (najmanj razvite, krhke in države s srednje visokim dohodkom) ter njihovih posebnih potreb; poudarja, da je treba glede na visoko število nestabilnih držav in glede na dejstvo, da te države najbolj zaostajajo za razvojnimi cilji tisočletja, saj predstavljajo 75 % vsega primanjkljaja, temu vprašanju nameniti posebno pozornost;
12. poudarja, da je udeležba lokalnih oblasti in organizacij civilne družbe v razvojnih politikah nujna za izpolnitev razvojnih ciljev tisočletja in zagotavljanje dobrega upravljanja; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se številne organizacije civilne družbe kljub temu, da so bile v Akri priznane kot „zaslužni razvojni akterji“, soočajo s politikami in praksami, ki spodkopavajo njihovo vlogo v pospeševanju razvoja; širše opozarja donatorje in partnerske države, naj večjo pozornost namenijo sodelovanju parlamentov, lokalnih organov in civilne družbe, preglednejšo uporabo nacionalnih sistemov;
13. opozarja, da finančna pomoč ne zadošča za zagotavljanje trajnega razvoja ter da se morajo lokalne vlade in domači zasebni sektor potruditi za uresničitev projektov v okviru razvojnih ciljev tisočletja; poudarja vlogo zasebnih podjetij, kot so mlada in srednja podjetja, pri ustvarjanju bogastva ter odgovornost držav pri zagotavljanju stabilnosti in pravne države; vztraja, da je v državah prejemnicah pomembno dobro upravljanje;
14. poudarja, da je treba razpravljati tudi o kazalnikih dobrega upravljanja, pri čemer so nekateri še vedno zelo sporni, zaradi uporabnosti pri določanju kakovosti participativnih pristopov, potrebnih za demokratično prevzemanje odgovornosti;
15. poziva partnerske vlade, naj upoštevajo in poudarijo prizadevanja za decentralizacijo (politično, upravno in davčno) ter okrepijo usklajevanje med lokalnimi in nacionalnimi postopki razvojnega načrtovanja, pri tem pa prispevajo k dopolnjevanju in specializaciji ter ustrezno upoštevajo lokalno samoupravo;
16. poziva države donatorke k boljšemu usklajevanju ukrepov in poenostavitvi postopkov ter k tesnejšemu sodelovanju z zasebnimi donatorji;
17. opozarja, da je treba sodelovanje jug–jug in tristranske pobude spodbujati in promovirati kot oblike pomoči, s katero se bodo izboljšale kakovost in učinkovitost, izmenjava znanja ter izgradnja zmogljivosti;
18. opominja, da vse vlade – tako donatorke kot prejemnice – zavezujejo človekove pravice; poudarja, da je spoštovanje teh zavez in mednarodnega prava na področju človekovih pravic ključno za učinkovitost pomoči; skladno s tem poziva EU, naj se v Busanu zaveže,

da bo sprejela obvezujoče ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da je pomoč skladna s konvencijami o človekovih pravicah;

19. poudarja, da je pomembno doseči ravnovesje med uresničevanjem nekaterih političnih in davčnih pogojev ter pristopi, usmerjenimi v kazalnike uspešnosti, da stroge politične zahteve in zahteve, povezane z uspešnostjo, ne bi vlad partnerskih držav odvrnile od izvajanja lastnih politik ali celo preskušanja novih in bolj tveganih pristopov, ampak da bi raje sledile zahtevam donatorjev;
20. pozdravlja sprejetje Kodeksa ravnanja Evropske unije o delitvi dela v okviru razvojne politike in poudarja, da se doslej ta načela niso v celoti izvajala, ker ni bilo politične volje, kar ovira optimalno uporabo evropske pomoči, pa tudi možnost Unije, da igra vodilno vlogo pri delitvi dela v okviru četrtega foruma;
21. poziva Evropsko unijo, naj pospeši pobudo „Fast Track“ v zvezi z delitvijo dela, zlasti z izvajanjem koncentracije po sektorjih, postopkom reorganizacije in skupnim oblikovanjem programov, ter spodbuja uporabo nacionalnih sistemov za udejanjanje zaveze, sprejete v okviru Pariške deklaracije, o večji uporabi podrobnih pravil o razdeljevanju pomoči, ki temeljijo na prevzemanju odgovornosti, zlasti prek finančne podpore;
22. pozdravlja pobudo Komisije iz zelene knjige o proračunski podpori, katere namen je predvsem spodbuditi endogeni razvoj partnerskih držav, ter poziva, naj se natančno določijo merila za upravičenost do proračunske pomoči, da se z upoštevanjem dejavnikov, kot je stopnja korupcije v državi, preprečijo morebitne zlorabe ali slaba uporaba tovrstne pomoči,
23. poudarja vlogo nacionalnih parlamentov v okviru novega sistema pomoči in opozarja na to, da jim je treba pomagati pri krepitvi njihove zakonodajne zmogljivosti in spodbuditi nujne spremembe, da bi lahko preučili vse stroške, ki zadevajo razvoj;
24. zahteva, naj nacionalni parlamenti sprejmejo strateške dokumente po državah in letni proračun ob posvetovanju s civilno družbo in lokalnimi organi pred političnim dialogom z donatorji, da bi demokratičnemu nadzoru dali polno veljavo;
25. zato opozarja na zavezo znotraj operativnega okvira Sveta Evropske unije za učinkovitost pomoči¹, namenjenega temu, da se finančna pomoč donatorjev Unije v okviru postopkov partnerskih držav demokratično nadzoruje;
26. opozarja na pomembno vlogo višjih institucij za nadzor nad javnimi financami pri pomoči nacionalnim parlamentom pri njihovi nadzorni vlogi nad stroški za razvoj ter pri spodbujanju učinkovitosti pomoči;
27. opozarja na tveganje, da bi učinkovitost pomoči postala zelo tehnično vprašanje; poudarja, da je treba dati večji poudarek kazalnikom vpliva pomoči na razvoj in načinu, kako ta dejansko prispeva k izkoreninjenju revščine, spodbujanju enakosti med spoloma in zmanjšanju neenakosti in ustvarjanju bogastva; meni, da bosta tesnejše povezovanje javnih in zasebnih akterjev na terenu v zvezi z razvojem in vključitev izmenjave izkušenj pri izvajanju zavez iz Pariške resolucije in agende za ukrepanje iz Akre prispevala k izboljšanju agende učinkovitosti pomoči;

¹ Generalni sekretariat Sveta Evropske unije, prečiščeno besedilo št. 18239/10.

28. poziva Evropsko unijo k ponovnemu pregledu politik pri delitvi dela, da ne bi bila zanemarjena medsektorska vprašanja, kot so človekove pravice, socialna vključenost, enakost spolov, državljanstvo ali podnebne spremembe;
29. poudarja, da je preglednost pomoči bistvena za zagotovitev lastništva nad pomočjo in njene učinkovitosti; zato poziva Komisijo in države članice, naj bodo ambiciozne pri doseganju preglednosti pomoči s spodbujanjem uporabe mednarodnih mehanizmov, ki skušajo vzpostaviti merila na svetovni ravni, kot je mednarodna pobuda za preglednost pomoči (International Aid Transparency Initiative – IATI); poziva države članice, ki tega še niso storile, da pridružijo pobudi za preglednost pomoči in jo pričnejo izvajati;
30. poudarja, da je treba jasno oceniti morebitna tveganja pri povečanju udeležbe zasebnega sektorja ter da je zato treba opredeliti jasna merila za podporo projektom zasebnega sektorja, hkrati pa vzpostaviti močne mehanizme za oceno učinka, da bi zagotovili, da bodo naložbe v zasebni sektor trajnostne in skladne z dogovorjenimi mednarodnimi razvojnimi cilji ter da ne bodo vodile nazaj k vezani pomoči;
31. meni, da je enakost med spoloma prednostno področje pri oblikovanju razvojnih politik in zato poziva, naj se v celoti vključi v agendo učinkovitosti pomoči ter naj ženske organizacije sodelujejo v vseh razvojnih procesih;
32. poudarja, da bi FVR-4 tudi z večjim vključevanjem novih donatorjev, zlasti držav, katerih pristop ne temelji na enotnih merilih na področju učinkovitosti, moral postaviti temelje za svetovno partnerstvo za bolj vključujoč razvoj, da se izboljša mednarodno upravljanje pomoči; 16 c. poziva EU, naj pri tem prevzame vodilno vlogo, da bi zagotovili skladnost pomoči iz takšnih držav z dogovorjenimi mednarodnimi načeli glede uradne razvojne pomoči; meni, da to ne bi smelo razvodeneti učinkovitosti pomoči in njenih temeljnih načel;
33. meni, da bi moral biti Evropski parlament glede na svojo vlogo demokratičnega nadzornika še naprej vključen v ponovno opredelitev med trajanjem agende učinkovitosti pomoči, vključno z ustreznim sodelovanjem na srečanju v Busanu;
34. poziva Evropsko unijo in njene države članice, naj še naprej namenjajo svojo pozornost kakovosti pomoči in spodbujajo mednarodne cilje, usmerjene v razvoj;
35. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo pošlje Svetu in Komisiji.